

**Uunga siunnersuut: Annertuumik innarluutillit ikiorserneqartarnerat pillugu
Inatsisartut peqqussutaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr.
xx, xx. xx 2010-imeersoq**
(Isumaginninnermut Naalakkersuisoq)

Akissuteqaat
(Isumaginninnermut Naalakkersuisoq)
Aappassaaneerneqarnera

Inatsisartut Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliaata isumaliutissiisummik pitsaasumik suliareqqissaakkamillu suliaqarsimaneranut qujanaq.

Aamma Naalakkersuisut nuannaarutigaat Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap isumaqatigiissup siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa inassuteqaatigimmagu. Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap assigiinngitsutigut kissaatigisimavaa Naalakkersuisut itisilerillutik oqaaseqaateqarnissaat aammalu kaammattuutigalugu peqqussutissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnissaanut imaluunniit pingajussaaneerneqarnissaanut allanngutissatut siunnersuutit saqqummiunneqarnissaat. Isumaliutissiisummi oqaaseqaatit Naalakkersuisut matumuuna oqaaseqarfigissavaat.

Aallaqqaasiullugu erseqqissarneqassaaq, innarluutilinnik isumaginninnerup kommuuninut nuunneqarnissaanik Kommuuninit aaqqissuusseqqinnermi isumalioqatigiissitap inassuteqarneqarnerata malitsigimmagu, aammalu innarluutilinnik sullissinerup tiguneqarnissaanik kommuunit kissaatqarnerannik malinninnerulluni, soorlumi tamanna kingusinnerpaamik saqqummiunneqartoq KANUKOKA-p tusarniummut akissuteqaataani kiisalu 2010-p aallartinnerani kommuuninut tusarniaanermut atatillugu akissuteqaatini.

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmut tusarniaaqqissimaneq pillugu oqaaseqaataanut tunngatillugu nalunaarutigineqassaaq nalinginnaalluinnartuummat, akissuteqaatit ilanngussorneqareernerisa kingorna Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmut tusarniaaqqinnissamik nalilersuisoqartarnera, akissuteqaatit ilanngussorneqarnerinut atatillugu siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassaanic oqaaseqaateqartoqarsimagaangat. Tusarniaaffigisassanut tamanut tusarniaaqqinnissaq taamaallaat eqqarsaatersuutigineqarsinnaavoq tusarniaanermi akissuteqaatit siunnersuutip annertuumik allanngortinneqarnissaanut pisariaqartitsilersimappata, tamannili siunnersuummi matumani atuutinngilaq.

Ilaqutariinnermut ataatsimniititaliap inunnut annertuumik innarluutilinnut kommuunini sullissineq pillugu oqaaseqaataanut Naalakkersuisut oqaatigissavaat, matumani siunnersuutip taamaallaat siunertarimmagu innarluutilinnik sullissinnerup kommuuninut nuunneqarnissaa, allanngortinniarneqanngilaq inunnik annertuumik innarluutilinnik sullissinnerup annertussusia. Taamaattumik Naalakkersuisut sulissutigaat nalunaarutip naleqquttunik aalajangersagartaqarnissaa, aammalu innarluutilinnut inatsisit ulluinnarni sullissinnermi qanoq atorneqarnissaannik innarluutillit pillugit ilitersuutip misissoqqinneqarneratigut erseqqissumik ilitersuutigineqassasoq.

Taassuma saniatigut oqaatigineqassaaq, soorunami kommuunit nammineerlutik aqutsinerat Naalakkersuisunit ataqqineqartoq aammalu inunnik annertuumik innarluutilinnik kommuunini sullissinissaq namminneerlutik aqqissuutassarigaat. Soorlu peqqussutissatut siunnersuummut oqaaseqaatini ilanngunneqarsimasooq peqqussutissatut siunnersuutip matuma akuersissutigineqarnerata kingorna "suliart marloqiusamik" suliarineqannginnissaannut tunngatillugu suliaqartussanik atugassaqartitsisoqassaaq. Tassunga tunngatillugu nalunaarutigineqassaaq Isumaginninnermut Naalakkersuisoqarfimmi allaffissornikkut suliaminniit kaanngartitaallutik nuussinermi suleqataasussat ilaatigut kommuuninut ikiortaasinnaasassammata suliaassap allaffissornikkut nuunneqarnerani sulisutigut kommuunit naammassinnissinnaanissaat qulakkeerumallugu.

Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliap isumaliuutissiissummini iserfigaa FN-p innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaa. Isumaqatigiissut akuersissutigineqarpoq FN-p 13. December 2006-mi ataatsimeersuarnerani danskillu naalakkersuisuisa isumaqatigiissut 2009-mi atortussanngortippaat atuutilersillugu 23. August 2009-mi. Isumaqatigiissummik atuutilersitsinerup malitsigai piginnaatitaaffinnik qulakkeerinissamat pisussaataaffiit, isumaqatigiissummi maleruaqqusaasut.

Isumaqatigiissut Kalalallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nassiunneqarpoq isummerfigeqqullugu Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummut isumaqataanersoq. Naalakkersuisut isumaqarput, isumaqatigiissutip Inatsisartunut saqqummiunneqannginnerani isumaqatigiissut peqqissaarulluinnarlugu misissoqqissaarneqartariaqartoq aammalu atuutilersinneqarnerata akuersissutigineqarnerani kingunerisassai nalilersorneqartariaqarlutik.

Innarluutillit pillugit isumaqatigiissut tassaavoq inuit piginnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissut, Naalakkersuisullu orniginartilluinnarpaat aamma inuit innarluutillit isumaqatigiissutitigut pisinnaatitaafeqalernissaat. Naalakkersuisut isumaqarput FN-p innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaanut isummernissaq inaarluutilinnut inatsisaalerumaartumut atasutut isigineqassasoq. Aamma aqqissuusseqqinnermik suliaqarnermi ilanngunneqassapput ilaatigut maannamut innarluutillit iluanni ineriartortitsinermi misilittagaalersimasut, aammalu innarluutilinnik sullissinerup kommuuninut nuunneqarnissaata nalilersorneqarnera.

Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliap isumaliuutissiissutaani aamma tikinneqarput tunngavissanik aamma inunnut annertuumik innarluutilinnut atugassarititaasut pissutsillu ukiuni aggersuni qanoq ineriartortinneqassanersut pillugit ilisimasanik katersaqarnissap pisariaqassusia aamma suliaqarfiup kisitsisitigut takuussutissiornissaata pisariaqartuunera.

Naalakkersuisut isumaqatigaat, Inarluuteqarnerup iluaniinnaanngitsoq, isumaginninnerulli iluani tamarmi, kisitsisitigut takussutissiat amerlanerusariaqartut. Naalakkersuisut oqaatigissavaat, ukiut qulit miss. matuma siorna Kalalallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmut aningaasaliisoqarsimammat isumaginninnerup iluani kisitsisitigut takussutissiornissap aallartinneqarnissaa siunertaralugu. Tamatuma kingorna ukiumoortumik isumaginninnikkut akiliutaasartut ilaat pillugit naqitamik saqqummersoqartarpoq. Suli kissaatigineqarlunilu kissaatigineqartuarpoq Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup isumaginninnermi kisitsisitigut takuussutissiaasartut amerlilerumaarai, isumaginninnikkut akiliutaasartut tammaasa takussutissiortalersigut aammalu takussutissiortalissallugit suliamut sulisutigut allatigullu atukkat qanoq annertuginerat. Tamatumali piumasarissavaa Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmut aningaasaleeqqinnissaq, maannamulli tamanna salliutinneqarsimangilaq.

Naalakkersuisut arajutsisimangilaat aamma isumaginninnermi aalajangersakkani pigineqartuni ataasiakkaani pisariaqartitsisoqartoq aalajangersakkanik ineriartorneq malinnaaffigiumallugu kisitsisitigut takussutissanik katersinissamat pisussaaffiliisunik.

Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut atatatsimiititaliaq isumaqatigaat Naalakkersuisut misissuisussaanermik pisussaaffeqarnerata ingerlanneqarnissaanut pisariaqarluinnartoq kisitsisitigut takussutissianik pigisaqarnissaq, aammalu taamaattunik pigisaqarnissaq kommuunit annertoorejussuarmik soqutigisarigaat suliassaqrarfiup iluani aqutsinissaq aningaasanillu pilersarusiornermi atorneqarsinnaanerat eqqarsaatigalugu. Taamaattumik Naalakkersuisut inunnik annertuumik innarluutilinnik ikiuisarnissaq pillugu nalunaarusiami aalajangersakkamik ilanngussiniarput ersarissaasumik kisitsisitigut takussutissiat sorliit kommuunit Naalakkersuisunut nassiuassaneraat. Tassunga atatillugu oqaatigineqartariaqarpoq misilittakkat Inunnik Isumaginninnermi Naalakkersuisoqarfimmi katersorneqareersimasut, tunngavissaalluarmata aallaavigissallugit innarluutillit iluanni kisitsisitigut ilisimasassat ataavartumik takussutissiornissap pilersinneqarnissaani.

Naalakkersuisut oqaatigisinnaavaat, maannamut IPIS'p suliassaniissimangilaq kisitsisitigut takussutissianik katerseqataanissaq suleqataanissarlu. Naalakkersuisut eqqarsaatersuutigerusuppaat taakkua siunissami IPIS's suliassaanut ilaatinneqassanersut, kisiannili peqatigisaanik ilisimatitsissutigissallugu, taamaattoqassappat tamatumunnga sulisutigut allatigullu atugassiisoqartariaqassamat.

Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliap isumaliutissiissummini oqaatigaa pisortani suliffeqarnermi suliaqarnermilu pinerluuteqarnermut pinerluttuliornermut inatsimmi § 28-a naapertorlugu akisussaassuseqarnermut malittarisassat peerneqarnissaanik siunnersuut oqaatigineqartariaqartoq illuatungerisap sanngiinnerusup tungaanut annertuumik allannguuteqartitsissasoq, tassalu inuit annertuumik innarluuteqartut aammalu illuatungerisap nukittunerusumik inissisimasoq, tassalu kommunalbestyrelsi. Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliap qinnutigaa tamakkiisumik nassuiaatigeqqullugu, soq § 28 atuuttoq pisariaqartinneqannginnersoq, taamaattumillu peerneqarnissaa siunnersuutigineqarluni, aammalu kommuunit suliassaqrarfiup iluani akisussaanagerat inatsisitigut sorlertigut aaqjissuunneqassanersoq.

Tassunga tunngatillugu Naalakkersuisut kinguliiniittut oqaatigissavaat. Inunnik isumaginninnermut inatsisini pisoqaanerusuni pisortani suliffeqarnermi suliaqarnermilu pinnerluttuliornermut inatsit malillugu pinerluttuliornermut akisussaanagermut aalajangersakkat assingusut atuupput. Inunnik isumaginninneq pillugu inatsisini nutaanerusuni Naalakkersuisut anguniarsimavaat aalajangersakkat taakkua suliassaqrarfimmi atorneqartunit peerneqarnissaat, tassami aalajangersakkat aalajangersarneqareersimammata pissusissamisoortumillu pinerluttuliornermut inatsisip ataaniillutik. Naalakkersuisut isumaqarput, pinerluttuliornermut inatsimmi aalajangersakkani akisussaatinneqarnermut tunngasut isumaginninnermi inatsisitigut atorlitaasuni tamani assigiimmik atuuffeqartinneqassasut.

Inunnit pisortatigoortumik suliaqarfeqartunut, pisortatigoortumik qinersinikkut qinerneqarsimasunut, akisussaassuseqarnermut atuuppoq Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinnermut inatsimmi § 55, stk. 3, taassuma kingunerisaanik kinaluunniit, inissisimaffimmut/atorfimmuut qinerneqarsimasoq, suliamik sumiginnaaneq pillugu malittarisassani pineqanngilaq, pineqartup inuttaasunik qinerneqarnermigut suliassamik suliaqartinneqarnera pissutigalugu. Tamanna aamma Kalaallit Nunaanni pinerluttuliornermut siusinnerusukkat inatsisaasumi atuuppoq.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunissai pillugit Naalakkersuisut nalunngilaat Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut kaammattuutigimmagu, maannakkut kommuuninut aningaasatigut nuunneqartartut annertussusiat qaffanneqassanngitsoq, peqatigisaanik suliassanik nutaanik kommuuninut nuussisoqarsimanngikkaangat. Taamaalilluni Naalakkersuisut siunnersuummi matumani nalinginnaasumik oqaaseqaatit malippaat aammalu malillugu Ilaqutariinnut ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaani oqaatigineqartoq "...Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliap

isumaqatigiissup aalajangersarsimagaa, annerpaamik aningaasaliisoqarsinnaasoq aningaasaliisisutit maannakkut atuuttut annertussusiannik annertussusilimmik...konto-mi pingaarnermi”.

Kissaatiginartuusimavoq, Naalakkersuisut aamma KANUKOKA-p akornanni isumaqatigiinniarnertit naammassineqarsimanissaat siunnersuutip matuma Inatsisartunut saqqummiunneqarnissaa sioqqullugu. Isumaqatigiinniarnertit sulii naammassineqanngimmata aamma Naalakkersuisut kissaatiginngimmassuk 1. Juli 2010-mi atortuulersinneqarnissaata isumaqatigiinniarnertit nalaanni kommuunitit pisariaqanngitsumik tatisinissaa, Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliaq isumaqatigaat, atuutulersinneqarnissaa kingusinnerusukkut pisariaqartoq.

Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliap siunnersuutip § 2, stk.2-ni nakkutilliinnermut tunngatillugu oqaaseqaataanut, Naalakkersuisut ilisimatitsissutigissavaat aalajangersagaq taanna ilanngunneqarsimammat erseqqissarumallugu Naalakkersuisut nakkutilliisussaataaannertit aamma ilaamaata misileraanermut aqqissuussinerit il.il. Nakkutilliinnermut nalunaarut malillugu isumaginninnerup iluani nakkutilliineq kommunalbestyrelsit qinigaaffianni minnerpaamik ataasiarluni pisussaavoq

Naalakkersuisut periarfissaq manna iluatsillugu oqaatigissavaat, matumunnga tunngatillugu suliarineqarmat nakkutilliineq pillugu nalunaarutip naleqqussarneqarnera aammalu suliarineqarluni nakkutilliisarnermut ilitsersuut, kommuunit aqqissuunneqarnerannut nutaamut naleqqussagaq aammalu inatsisartut peqqussutaat malillugu Naalakkersuisut isumaginninnermi aqutsinermik aqqissuussinermillu nakkutilliisarnernik itisiliillunilu ersarissaasumik. Naalakkersuisut naatsorsuutigaat suliaq tamanna naammassineqassasoq 2010-mi imaluunniit kingusinnerpaamik 2011-mi.

Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliap oqaaseqaatai tunngavigalugit, ilaatigut peqqussut kingusinnerusukkut aatsaat atortussangortinneqartariaqaraluartoq, aammalu qulakkeerneqarniassammat nalunaarutip aamma ilitsersuutip naammassineqavilluni pigilereersimanissaa, Naalakkersuisut Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliaq tamatumunnga akueriniarpaat siunnersuutigalugulu, peqqussut atuutilissasoq 1. Januar 2011-mi. Matumuuna aamma kommuunitit piareersarnissat piffissaleqqinneqarput.

Nalunaarummut nutaamut piffissaliussamut aammalu innarluutillit iluanni inatsisartut ilitsersuutip missoqqinneqarnissaanut tunngatillugu oqaatigineqarsinnaavoq, Naalakkersuisut pilersaarutigimmassuk nutaamik nalunaarusiassaq aasaanerani sulinnigiffeqarnissaaq sioqqullugu tusarniutigalugu nassiussuunneqassasoq, piffissaq akissuteqarfissaq killilerlugu aasaaneranut naapertuuttumik. Ilitsersuusiorneq aallartinneqassaaq aasaanerani sulinnigiffeqarnissaaq sioqqullugu aamma Naalakkersuisut nalilerpaat innarluutillit pillugit ilitsersuutip missoqqinneqarnera naammassineqarumaartoq november 2010-mi.

Kommuunit iluminni akiliisarnissamut pisussaaffii pillugit inatsisartut peqqussutaata allannguutissaanut tunngatillugu innarluutilinnut tunngatillugu inatsisartut pisariaqartitsineq Naalakkersuisut ilisimavaat. Kommuunit iluminni akiliisarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaat 1995-meerpoq aammalu inunnik isumaginninnermi malittarisassat arlallit sammeneqarlutik. Taamaattumik ataatsimut tamaat isigalugu inatsisartut taakkua naleqqussarneqarlutillu nutarterneqarnissaaq pisariaqartippaat, tamanna suliarujussuusussaavoq. Inatsisartut taanna suliaqarneq maannakkut naammassineqartariaqartoq Naalakkersuisut ilisimavaat, kisiannili piffissaliussaqaanngilaq sulii qulakkeerneqaaqaassammat, ilumut suliamut pisariaqartitanik sulisussaqaqarnersoq.

Kommuunini sulianik suliarinnittartut pikkorissartinnissaannut tunngatillugu oqaatigineqarsinnaavoq inatsisinut nutaanut tunngatillugu maajip naalernerani pikkorissartitsineq ingerlanneqassammat aammalu kommuunini pikkorissartitsisoqartassalluni 2010-p ukiaanerani, tamatumunnga aningaasaliisoqarsinnaappat.

Naalackersuisut matumuuna allannguutissatut siunnersuut aappasaaneerneqarnissaanut saqqummiuppaa, atortuulersinneqarfissaa nutaamik ullulerlugu 1. Januar 2011-mi aammalu § 26, stk. 2-p allanngortinneqarnissaa, taamaalilluni Naalackersuisut taamaallaat tapiissuteqarsinnaasut innarluutilinnut paaqqinnittarfiliornermut, taamaattup ingerlanneqarnera pinnagu.

Naalackersuisut Ilaqutariinnermut ataatsimiititaliaq isumaliutissiilluarneranut qutsavigeqqippaat inassutigalugulu Inatsisartunut allannguutissatut siunnersuummut siunnersuutip tapersorsorlugu piumassuseqartumik suliarineqarnerata nanginneqarnissaa.